روایتی از قاب توانمندی داخلی که می‌تواند بخش مهمی از نیاز کشور به ساخت و تعمیر شناورها را در خانه پاسخ دهد

بازگشت کشتی‌سازی به ریل توان داخلی

عکس‌ها: ایران

گزارش

مرجان قندی
گروه گزارش

صدای ممتد جوشکاری و برش فلز در محوطه‌ای صنعتی می‌پیچد، میان بدنه‌های غول‌پیکری که برای تعمیر و بازسازی در این مجموعه پهلو گرفته‌اند. اینجا مجموعه صنعتی دریایی ایران (صدرا) است، تصویری زنده از توان مهندسی و صنعتی کشور در حوزه کشتی‌سازی. کارگران و متخصصان در گوشه‌گوشه این محوطه مشغول کارند، هرکدام قطعه‌ای از پازلی را پیش می‌برند که نتیجه نهایی‌اش، بازگشت یک شناور به آغوش دریاست. در میان این سازه‌های عظیم کشتی‌سازی، تلاشی پیگیر برای ساخت و نوسازی شناورهای ایرانی جریان دارد، ظرفیتی که هم وابستگی به خارج را کاهش می‌دهد و هم از خروج ارز جلوگیری می‌کند، این مجموعه چرخه اشتغال صدها نیروی متخصص و کارگر ایرانی را به حرکت درآورده است.

صنعت کشتی‌سازی در جهان از صنایع پیشران توسعه است و توانمندی در این حوزه می‌تواند وابستگی کشور به خدمات فنی و مهندسی خارجی را کاهش دهد. جهانبخش امیری، مدیرعامل شرکت صدرا پارس در بیستمین تور نظارتی قوه قضائیه در گفت‌وگو با «ایران» با بیان اینکه این مجموعه از سال ۶۸ فعالیت ساخت و تعمیرات کشتی و همچنین ساخت سکو را در این مجموعه آغاز کرده با اشاره به سابقه تعمیر شناورهای ایرانی در خارج از کشور می‌گوید: «پیش از انقلاب، کشور ما نه در حوزه ساخت کشتی و نه در زمینه تعمیر شناورها جایگاه قابل‌توجهی نداشت. حتی پس از انقلاب هم تعمیرات و ساخت برخی شناورها در کشورهای دیگر انجام می‌شد، اما در حال حاضر بخشی از این تعمیرات در داخل کشور و در این مجموعه انجام می‌شود.»

صنعت کشتی‌سازی یکی از پیشران‌های توسعه در جهان است، حوزه‌ای که تسلط برآن می‌تواند وابستگی فنی و مهندسی کشور به خارج را به حداقل برساند. جهانبخش امیری با اشاره به سابقه این مجموعه در ساخت سکو و شناورها از سال ۱۳۶۸، گریزی به گذشته می‌زند و می‌گوید: «پیش از انقلاب، کشور ما در حوزه ساخت و تعمیر شناورها جایگاه قابل‌توجهی نداشت و حتی پس از انقلاب هم بخش عمده ساخت‌وسازها و تعمیرات به خارج از مرزها سپرده می‌شد. اما امروز توانسته‌ایم این مسیر را تغییر دهیم و بخش مهمی از این خدمات را در داخل کشور و در همین مجموعه به سرانجام برسانیم.»

او توضیح می‌دهد: «تعمیر شناورها در داخل کشور، علاوه بر ایجاد کار برای متخصصان و کارگران ایرانی، می‌تواند از خروج ارز و هزینه‌کرد برای انتقال شناورها به مراکز خارجی جلوگیری کند. در صنعت دریایی، دسترسی به مرکز تعمیراتی داخلی همچنین به کاهش زمان توقف شناورها و تداوم فعالیت آنها کمک می‌کند.»

امیری با بیان اینکه شناورهای ایرانی در گذشته برای تعمیر به روسیه برده می‌شدند، می‌گوید: «این شرکت در حوزه تعمیرات فعال شده و امروز علاوه بر اینکه شناورها با پرچم جمهوری اسلامی ایران را تعمیر می‌کند، شناورهایی از کشورهای دیگر هم برای تعمیر به این مجموعه می‌آیند.»

او با اعلام اینکه در حال حاضر پنج فروند شناور در حال تعمیرات هستند، می‌گوید: «البته فعالیت صدرا به تعمیر و بازسازی محدود نیست. پس از حدود ۱۲ سال وقفه در نوسازی ناوگان، با سفارش پروژه‌هایی از سوی سازمان بنادر و دریانوردی، ساخت شناورهای جدید در این مجموعه از سر گرفته شده است.»

مرکز اصلی اورهال شناورهای خزر

صدرا به‌عنوان یکی از مراکز اصلی اورهال شناورهای خزر شناخته شده است. مدیرعامل این شرکت با این توضیح که دست‌کم سالانه چهار تا پنج فروند شناور اینجا تعمیر می‌شود، می‌گوید: «از ۱۵۰ فروند شناور فعال در دریای خزر، ۹۸درصد در این مجموعه اورهال می‌شوند.»

امیری با بیان اینکه کشتی‌سازی یک صنعت پیشران و بسیار اشتغالزاست، می‌گوید: «ساخت کشتی، زنجیره‌ای از فعالیت‌های تخصصی را به هم پیوند می‌دهد؛ از طراحی و مهندسی تا جوشکاری، نصب تجهیزات و آزمایش‌های فنی. هر پروژه علاوه بر نیروی کار مستقیم، به مجموعه‌ای از تأمین‌کنندگان و صنایع پشتیبان وابسته است. به همین دلیل، سفارش ساخت شناور می‌تواند به گردش کار در بخش‌های مختلف صنعت دریایی کمک کند.»

بومی‌سازی بیشتر تجهیزات

یکی از موانع پیش روی صنایع دریایی، دشواری تأمین قطعات و تجهیزات تخصصی است. مدیرعامل صدرا پارس می‌گوید: «بخش عمده‌ای از تجهیزات مورد نیاز این مجموعه در داخل کشور بومی‌سازی شده است. حدود ۷۰ تا ۸۰ درصد تجهیزات مورد نیاز را در داخل کشور تأمین می‌کنیم. بخشی از تجهیزات همچنان وابسته به خارج است، اما در بعضی موارد تولید داخلی به دلیل پایین‌بودن میزان مصرف، از نظر اقتصادی مقرون‌به‌صرفه نیست.»

امیری با اشاره به اینکه متخصصان شرکت در برخی موارد، به‌جای جایگزینی قطعات کمیاب، آنها را تعمیر یا بازسازی می‌کنند، می‌گوید: «در این کار از تجربه‌ای که در سال‌های گذشته به دست آمده استفاده می‌کنیم. بعضی از این مهارت‌ها تخصصی و کمیاب است.»

> در صنعت کشتی‌سازی، به ازای هر شغل مستقیم، دست‌کم چهار تا پنج نفر نیز به‌صورت غیرمستقیم در بخش‌های پشتیبان فعالیت می‌کنند. این مشاغل می‌تواند در حوزه‌هایی مانند تأمین قطعه و تجهیزات، حمل‌ونقل، خدمات فنی و دیگر فعالیت‌های وابسته شکل بگیرد

یادگیری کنار دست نیروهای باتجربه

در صنعتی مانند کشتی‌سازی، تجربه فنی به اندازه تجهیزات اهمیت دارد. بخشی از دانش مورد نیاز در جریان کار و از طریق تجربه نیروهای قدیمی‌تر به دست می‌آید، دانشی که اگر به نسل بعد منتقل نشود، حفظ توان تعمیر و ساخت دشوار می‌شود. اما صدرا در سال‌های اخیر نیروی انسانی خود را افزایش داده و برای آموزش نیروهای تازه‌وارد، آنها را در کنار همکاران باتجربه قرار داده است.

او توضیح می‌دهد: «افرادی که در این مجموعه مشغول به کار می‌شوند، لزوماً پیش از ورود به مجموعه تجربه کار صنعتی نداشته‌اند. نیروهای تازه را کنار همکاران باتجربه قرار دادیم تا کار را در عمل یاد بگیرند. حالا تعدادی از آنها پس از حدود دو سال می‌توانند ساخت و تعمیر شناور را به‌صورت مستقل انجام دهند. این شیوه آموزش، در کنار انتقال تجربه، برای نیروهای این منطقه فرصت ورود به یک صنعت تخصصی را فراهم می‌کند، صنعتی که به نیروی فنی، مهندسی و کارگری ماهر نیاز دارد.»

امیری با اشاره به اینکه در حال حاضر ۸۰۰ نفر به‌صورت مستقیم در مجموعه صدرا مشغول کار هستند، می‌گوید: «در صنعت کشتی‌سازی، به ازای هر شغل مستقیم، دست‌کم چهار تا پنج نفر نیز به‌صورت غیرمستقیم در بخش‌های پشتیبان فعالیت می‌کنند. این مشاغل می‌تواند در حوزه‌هایی مانند تأمین قطعه و تجهیزات، حمل‌ونقل، خدمات فنی و دیگر فعالیت‌های وابسته شکل بگیرد. بنابراین، ادامه فعالیت و توسعه مجموعه فقط بر کارکنان داخل کارخانه اثر نمی‌گذارد و شبکه‌ای از کسب‌وکارهای مرتبط هم تأثیر مثبت دارد.»

او به نقش ورود قوه قضائیه در پیگیری مشکلات مجموعه اشاره می‌کند و می‌گوید: «ما برای رفع یکی از مشکلات شرکت درخواستی را مطرح کردیم و رئیس کل دادگستری استان مازندران بلافاصله موضوع را در کارگروه اقتصاد مقاومتی مطرح کردند و همه مدیران کل را به همکاری فراخواندند و در کمتر از سه ماه با رفع این مشکل، اولین شناور را به آب انداختیم.»

برش

تبلور شعار «ما می‌توانیم»

سیدعلی کاظمی سخنگوی قوه قضائیه در بازدید از شرکت صنایع دریایی ایران (صدرا) در بیستمین تور رسانه‌ای مرکز رسانه قوه قضائیه با اشاره به جایگاه این مجموعه می‌گوید: «در مکانی هستیم که یکی از جایگاه‌های تبلور شعار «ما می‌توانیم» است و نشان می‌دهد که خواستن، توانستن است. این مجموعه پس از جنگ تحمیلی راه‌اندازی شده و اکنون شاهد هستیم چه خدمات شایانی به کشور و حوزه اقتصاد ارائه می‌کند.»

او با اشاره به مسأله‌ای که در بازدیدهای مختلف این تور مشاهده شده است، توضیح می‌دهد: «یک مسأله خاص در سواحل جنوبی دریای مازندران وجود دارد و آن هم پسروی آب‌هاست که چالش جدی ایجاد کرده و باید حتماً در مورد آن تدبیر ملی اتخاذ شود.»

کاظمی با اشاره به عملکرد مدیران استانی در شرایط جنگی، می‌گوید: «مدیران استانی با توجه به شرایط جنگی، اقدامات بسیار خوبی برای رفع مشکلات انجام داده‌اند؛ بویژه همکاران ما در دادگستری استان که با اقدامات خوب خود، اختلافات بین دستگاه‌ها و همچنین اختلاف بین دستگاه‌ها با مردم را مدیریت کردند به‌گونه‌ای که روند کارها به خوبی پیش برود.»

رئیس پژوهشگاه مطالعات وزارت آموزش و پرورش در گفت‌وگو با «ایران» از برنامه‌ریزی جدید این وزارتخانه گفت

سناریوی آموزش در بحران

گزارش

معصومه غفاری
گروه اجتماعی

اگر در آینده شرایط بحرانی ناشی از عواملی مانند جنگ یا بیماری‌های واگیردار، آلودگی هوا و... در کشور رخ بدهد، وضعیت مدارس و آموزش دانش‌آموزان چگونه خواهد بود؟ آیا آموزش در مدارس متوقف خواهد شد یا مسیری جایگزین از سوی نهادهای آموزشی کشور برای جبران عقب‌ماندگی‌ها پیش‌بینی شده است؟ پاسخ به این پرسش‌های اساسی در قالب دستورالعمل‌های جدید و علمی از سوی وزارت آموزش و پرورش و پژوهشگاه مطالعات تدوین شده است، طرحی که هدفش فقط «ادامه مدرسه» نیست، بلکه «تداوم یادگیری» در سخت‌ترین شرایط ممکن است. براساس برنامه‌ریزی‌های جدید و تدوین الگوی آموزشی مدارس در شرایط جنگی، مشخص شده است که در زمان وقوع بحران، اولویت اول با حفظ جان دانش‌آموزان و کارکنان است؛ اما این به معنای تعطیلی مدارس و آموزش یا تسلیم شدن در برابر عقب‌ماندگی‌های علمی نیست. بلکه براساس این استراتژی، آموزش و پرورش برای مواجهه با شرایط اضطراری، از مدل «واکنشی» فاصله گرفته و به سمت «آمادگی پیشینی» حرکت کرده است. یعنی مدارس باید از پیش، بسته‌های یادگیری و روش‌های تدریس چندکاناله را آماده کنند تا با کوچک‌ترین حادثه‌ای، جریان انتقال دانش قطع نشود.

نکته‌ای که در این طرح بسیار کلیدی است، نگاه ویژه به «شکاف آموزشی» است. برخلاف رویکردهای سنتی که پس از پایان بحران، آموزش را به حالت عادی برمی‌گرداندند، این دستورالعمل با الگو گرفتن از استانداردهای آموزشی جهانی در شرایط جنگی، تأکید دارد که بلافاصله پس از فروکش کردن شرایط، باید «سنجش تشخیصی» انجام شود. هدف این است که دقیقاً مشخص شود هر دانش‌آموز در چه سطحی از یادگیری دچار عقب‌ماندگی شده است و برنامه‌های جبرانی دقیقاً برای همان نقاط ضعف طراحی شود.

علاوه بر این، بخش مهمی از این طرح به «مقابله با اضطراب دانش‌آموزان» اختصاص یافته است، چرا که در شرایط جنگی یا بحران‌های امنیتی، آسیب‌های روانی دانش‌آموزان می‌تواند فراتر از عقب‌ماندگی در درس باشد. به همین دلیل، در الگوی جدید، حمایت‌های روانی و ارائه مشاوره به دانش‌آموزان آسیب‌دیده، بخشی جدایی‌ناپذیر از فرآیند آموزشی در نظر گرفته شده است تا با بازگشت به شرایط عادی، فرزندان ما، هم از نظر علمی و هم از نظر روانی، آمادگی بازگشت به چرخه آموزش در مدارس را داشته باشند.

تدوین پروتکل جدید آموزش‌وپرورش

علی محبی رئیس پژوهشگاه مطالعات وزارت آموزش و پرورش، درباره تدوین الگوی مدارس در شراط جنگی، به «ایران» می‌گوید: «شهریور سال جاری تحقیقاتی از سوی پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش، در خصوص تعطیلی آموزش در ایران و نیز تبعات و پیامدهای آموزشی، فرهنگی، اقتصادی و انسانی انجام و به هیأت دولت ارائه شد. پیرو این مهم با تصویب هیأت وزیران تعطیلی آموزش در کشور منحصراً به وزیر آموزش و پرورش واگذار شده و مقرر شد تا در مدت زمان ۶۰ روز، دستورالعمل مربوط در خصوص عوامل مهم تعطیلی آموزش را آماده و با حضور نمایندگان دستگاه‌ها، نهایی و ابلاغ کند.»

او می‌گوید: «بعد از جنگ ۴۰ روزه، وزارت آموزش و پرورش کارهای علمی مرتبط با این موضوع را عملیاتی کرد و دستورالعمل تداوم آموزش در شرایط جنگی را به خاطر وضعیت خاص کشور در اولویت قرار داد که پس از طی مراحل تصویب، با امضای وزیر آموزش و پرورش و وزیر کشور ابلاغ شد. در حال حاضر استان‌ها بر اساس این دستورالعمل عمل می‌کنند تا وقوع جنگ یا هر بحران دیگری در کشور، باعث تعطیلی سراسری مدارس نشود.»

> بعد از جنگ ۴۰ روزه، وزارت آموزش و پرورش کارهای علمی مرتبط با این موضوع را عملیاتی کرد و دستورالعمل تداوم آموزش در شرایط جنگی را به خاطر وضعیت خاص کشور در اولویت قرار داد که پس از طی مراحل تصویب، با امضای وزیر آموزش و پرورش و وزیر کشور ابلاغ شد

تدوین برنامه آموزشی متناسب با سطح تهدید در هر استان

محبی درباره پیش‌بینی آموزش متناسب با تهدیدها در استان‌های مختلف، می‌گوید: «با در نظر گرفتن وضعیت جنگی در کشور، چهار سطح تهدید و پنج وضعیت آموزش در نظر گرفته شده است. چهار سطح تهدید عبارتند از وضعیت صفر یا عادی، وضعیت آماده‌باش، تهدیدهای معتبر و وقوع حمله که از سوی مراکز امنیتی متناسب با وضعیت هر شهر یا استان، اعلام خواهند شد تا آموزش متناسب با آن به صورت حضوری یا غیر حضوری برگزار شود.»

او در ادامه درباره پنج وضعیت آموزش تدوین شده در شرایط جنگی، توضیح می‌دهد: «در صورت وقوع جنگ در هر شهر، مدارس موقتاً به صورت غیرحضوری برگزار شده و پس از ۷۲ ساعت در صورت برطرف شدن تهدیدها، مجدداً به صورت دو کاناله یعنی همزمان به صورت حضوری و همچنین برای خانواده‌هایی که به هر دلیل تمایل به حضور فرزندان خود در مدارس ندارند، به شکل آموزش آنلاین (درصورت وجود اینترنت)، محتوای غیر حضوری، تلویزیونی، رادیویی و ارائه بسته‌های آموزشی و در مدارسی که تعداد دانش‌آموزان کم است، به صورت تلفنی، تا پنج روز برگزار شده و پس از پنج روز در صورت عادی شدن وضعیت، کلاس‌ها حضوری برگزار شوند. به این مفهوم که سازوکار طراحی شده برای موضوع آموزش در شرایط جنگی از حالت عادی تا توقف کامل آن، متناسب با وضعیت حاکم برهر استان، به شکل تفکیک شده طراحی و در نظر گرفته شده است.»

آموزش مسئولان مدارس برای شرایط جنگی

رئیس پژوهشگاه مطالعات وزارت آموزش و پرورش، درباره ارائه آموزش لازم به مسئولان مدارس در صورت مواجهه دوباره با شرایط جنگی، می‌گوید: «دستورالعمل لازم در این خصوص به مدیر کل استان و رؤسای مناطق به صورت کاملاً شفاف ابلاغ شده است تا متناسب با نیاز هر استان، در اختیار مسئولان تمامی ۱۲۰ هزار مدرسه در سراسر کشور قرار داده شود. همچنین یک کمیته سیاستی نیز عملکرد گام به گام در این زمینه را شفاف‌سازی و ارائه خواهد کرد؛ به این مفهوم که یک برنامه تصمیم‌ساز برای شرایط جنگی تدوین شده است تا بدون وابستگی به اینترنت و صرفاً با در نظر گرفتن سطح تهدیدها و اعلام آن از سوی منابع امنیتی، دستورات لازم را به کمک پنج وضعیت آموزشی و سناریوهای اعلام شده مرتبط با آن برای تمامی پایه‌های تحصیلی در هر استان اتخاذ کنند. مرجع تصمیم‌گیری در این خصوص شورای تصمیم‌گیری هر استان یا شهرستان خواهد بود.»

حمایت روانی از دانش‌آموزان در شرایط جنگی

برش

محبی با اشاره به وضعیت روانی دانش‌آموزان در شرایط جنگی، توضیح می‌دهد: «برنامه‌ای با هدف کنترل اضطراب و ایجاد بهداشت روانی لازم برای دانش‌آموزان، با دوازده گام از سوی آموزش و پرورش تدوین شده است تا قبل از رخداد هرگونه تهدیدی به آموزش و پرورش هر استان ابلاغ و پیش‌بینی‌های لازم از گام اول تا مرحله نهایی یعنی سنجش، تشخیص و جبران با هدف حفظ جان و امنیت دانش‌آموزان در کنار آموزش اتخاذ شود.»